

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра геодезії, картографії і кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Шемякін М.В.

«12» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів»
(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: бакалавр
(назва освітнього рівня)

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: «Геодезія та землеустрій»

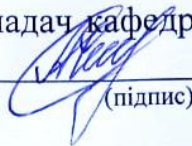
Факультет: лісового і садово-паркового господарства
(назва факультету, на якому вивчається дисципліна)

Умань – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» для здобувачів вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» освітньої програми «Геодезія та землеустрій». – Умань: Уманський НУС, 2024. – 16 с.

Розробники:

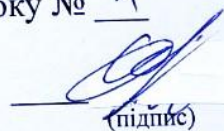
Прокопенко Наталя Анатоліївна, викладач кафедри геодезії, картографії і кадастру

 (Прокопенко Н.А.)
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) геодезії, картографії та кадастру

Протокол від «9» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

 (Кисельов Ю.О.)
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «12» серпня 2024 року № 1
«12» серпня 2024 року Голова (Шемякін М.В.)

© УНУС, 2024 рік

© Прокопенко Н.А., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»	<u>Вибіркова</u>	
Модулів – 1	Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	– й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>(назва)</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		6-й	– й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній програма: «Геодезія та землеустрій» Освітній рівень: <u>Бакалавр</u>	14 год.	– год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	– год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		60 год.	– год.
Індивідуальні завдання:			
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою від 11 липня 2024 р.

Навчальна дисципліна «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» належить до вибіркових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Геодезія та землеустрій» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій галузі знань 19 Архітектура та будівництво.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» є набуття та формування студентами знань щодо змісту поняття та завдання охорони земель, принципи державної політики у сфері охорони земель, контроль та систему заходів у галузі охорони земель, здобуття відповідного обсягу теоретичних та практичних навичок з еколого-економічного використання земельних ресурсів різних категорій.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» є теоретична та практична підготовка студентів з питань еколого-економічних, правових та соціальних основ охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, економічні проблеми використання земель, екологічна ситуація, шляхи до вирішення еколого-економічних проблем використання земельних ресурсів. шляхи до вирішення еколого-економічних проблем використання земельних ресурсів.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Землеустрій», «Екологія в землекористуванні», та слугуватиме базовим підґрунтям для опанування освітніх компонентів: «Комплексний захист ґрунтів від ерозії», «Геодезія у природокористуванні».

Вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 Геодезія та землеустрій 19 Архітектура та будівництво (табл. 1).

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
---------------------	----------------	--------------------------------------	-------------------------------

Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 5	Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 4	Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою.	ПРН 4	Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Топографічне та землевпорядне креслення», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Топографічне та землевпорядне креслення»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	лекція, практичні заняття, вирішення конкретних задач, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання розрахункових робіт
2	Уміння/навички:		
2.1	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	лекція, практичні заняття, графічна робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, виконання розрахункових робіт
3	Комунікація:		
3.1	Збір, інтерпретація та застосування даних	семінарське заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	усне опитування, тестування, виконання розрахункових робіт
3.2	Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово		
3.3	Збір, інтерпретація та застосування даних		

4	Відповідальність і автономія		
4.2	Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп	семінарське заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	усне опитування, тестування, виконання розрахункових робіт
4.3	Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії		
4.4	Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Топографічне та землевпорядне креслення»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 4	Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.	Лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, виконання графічних робіт, підготовка та представлення презентацій
ПРН 5	Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.	Лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, виконання графічних робіт, підготовка та представлення презентацій

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Екологічна ситуація та охорона земельних ресурсів

Тема 1. Суть, завдання та зміст предмету. Загальні поняття, екологічний стан, екологічна ситуація

Тема 2. Екологічна ситуація та її види. Умовно сприятлива екологічна ситуація. Задовільна екологічна ситуація. Напружена екологічна ситуація. Критична екологічна ситуація. Катастрофічна екологічна ситуація.

Тема 3. Охорона земель. Економічне стимулювання впровадження заходів щодо охорони та використання земель родючості ґрунтів; контроль за використанням та охороною земель. Раціональне використання та охорона земель

Змістовний модуль 2. Земельний фонд як об'єкт використання.

Тема 4. Земельні ресурси та їх використання. Сучасний стан використання земель України. Економічні проблеми використання земель. Природні (погодні) умови використання земель. Антропогенні проблеми використання земель. Техногенні проблеми використання земель. Земельні ресурси України: значення та особливості використання. Land resources and their use. The current state of land use in Ukraine. Economic problems of land use. Natural (weather) conditions of land use. Anthropogenic land use problems. Man-made problems of land use. Land resources of Ukraine: significance and features of use.

Тема 5. Проблеми ефективного та екологічно безпечного використання земельних ресурсів

Тема 6. Зарубіжний досвід щодо сталого землекористування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовний модуль 1. Екологічна ситуація та охорона земельних ресурсів												
Тема 1. Суть, завдання та зміст предмету.	12	2	2			8						
Тема 2. Екологічна ситуація та її види.	14	2	2			10						
Тема 3. Охорона земель.	14	2	2			10						
Змістовний модуль 2. Земельний фонд як об'єкт використання.												
Тема 4. Земельні ресурси та їх використання. Land resources and their use.	14	2	2			10						
Тема 5. Проблеми ефективного та екологічно безпечного використання земельних ресурсів	20	4	4			12						
Тема 6. Зарубіжний досвід щодо сталого землекористування	16	2	4			10						
Разом за модуль	90	14	16			60						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття 1. Суть, завдання та зміст предмету.	2
2	Практичне заняття 2. Екологічна ситуація та її види.	2
3	Практичне заняття 3 Охорона земель.	2
4	Практичне заняття 4. Земельні ресурси та їх використання. Land resources and their use.	2
5	Практичне заняття 5. Проблеми ефективного та екологічно безпечного використання земельних ресурсів	4
6	Практичне заняття 6. Зарубіжний досвід щодо сталого землекористування	4
Разом		16
6. Самостійна робота		
№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суть, завдання та зміст предмету.	8
2	Екологічна ситуація та її види.	8
3	Охорона земель.	10

4	Земельні ресурси та їх використання.	8
5	Проблеми ефективного та екологічно безпечного використання земельних ресурсів	12
6	Зарубіжний досвід щодо сталого землекористування	12
7	Планування використання земельних ресурсів у зарубіжних країнах	12
8	Підвищення ефективності використання земельних ресурсів з урахуванням еколого-економічних аспектів	10
9.	Земельні ресурси України: значення та особливості використання.	10
	Разом	90

7. Методи навчання

В освітньому процесі використовуються методи навчання, які передбачають взаємодію між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійну та індивідуальну роботу студента. При проведенні визначених планом видів занять використовуються словесні (бесіда, пояснення, розповідь), наочні (метод ілюстрування, демонстрування) та практичні методи навчання та наступні методи: стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю та самоконтролю у навчанні, бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного). Вказані методи дозволяють передати студентам як теоретичний матеріал так і практичний досвід виконання визначених даною програмою робіт.

Матеріали курсу «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1592>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводяться за допомогою оцінки правильності та якості виконання поставлених завдань. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки звітів з самостійної роботи та захисту розглянутих в них питань.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролю, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.
 Підсумкова оцінка виставляються за сумарною кількістю балів, набраних впродовж семестру.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни студент може набрати максимально 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів»

Поточне тестування та самостійна робота						Сума	
	Модуль 1						100
	Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	
Кількість балів за теми	14	14	16	16	20	20	
в т.ч. за видами робіт: практичні заняття виконання СРС	10	8	10	12	12	12	
	4	6	6	4	8	8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Критерії оцінки знань студентів на заліку

- **“Зараховано”** отримує студент, який набрав не менш ніж 60 балів за дисципліну протягом семестру.
- **“Не зараховано”** отримує студент, який набрав менше ніж 60 балів за дисципліну протягом семестру.
- **До заліку не допускається** студент, який набрав менше ніж 50 балів за навчальну роботу протягом семестру, не виконав і не здав всіх практичних робіт, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	

74-81	С		
64-73	Б	Задовільно	
60-63	Е		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складається з інтерактивного комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни; конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях; методичних вказівок до практичних занять та самостійної роботи на паперовому та електронному носіях; друкованого роздаткового матеріалу; матеріалів для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (слайди, відео- та аудіо записів)

Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 193 Геодезія та землеустрій. URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1592>

11. Рекомендована література

Базова

1. Третяк А.М., Будзяк О.С., Третяк В.М. Екологія землекористування : навч. посіб. К. : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 178 с.

2. Маменко О.М., Портянник С.В. Економіка природокористування. Підручник Харків. 2017. 286 с
3. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування: [навч. посібник] Харків: Бурун Книга, 2009. 480 с.
4. Головіна О.Л. Планування сільськогосподарського землекористування з урахуванням природно-ресурсного потенціалу К. 2006. 356 с.
5. Третяк А.М. Економіка землекористування та землевпорядкування: навч. посібник. К.: ТОВ ЦЗРУ. 2008. 542 с.

Допоміжна

1. Другак В. М. Теоретичні та методичні основи економіки землекористування. К.: ЦЗРУ, 2004, – 150 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Барановский В.А. Агроекологічна оцінка ґрунтів, масштаб 1:7000000. К., 2002. – 35с. – URL http://pidruchniki.com/18421120/ekologiya/vpliv_gospodarskoyi
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Бібліотека українських підручників – URL: <https://pidru4niki.com/>

13. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. Політика академічної доброчесності.

У процесі навчання з дисципліни «Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діяннях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. Зміни у робочій програмі на 2024-2025 навчальний рік

У робочій програмі навчальної дисципліни на 2024 рік були реалізовані такі зміни: збалансовано та узгоджено відповідно до навантаження розподіл годин лекційних та практичних занять; актуалізовано список рекомендованої літератури; збалансовано розподілі балів.